

Af **Agnete Raahauge**, Tidehverv 2017 nr. 7, s. 125-127.

Spørgsmål til min biskop

Det har længe været mig en gåde, hvorfor danske biskopper føler sig kaldede til igen og igen at forsvare, ja, ligefrem promovere islam. Ved at lade imamer prædike og læse bønner ved gudstjenester i folkekirken, ved at støtte og opfordre til moskebyggeri; ved at advare mod, hvad de kalder såkaldt kristen sandhedsmonopol og linievogterteologi.

Biskopperne har jo fået deres embede og blanke mave ved som enhver præst i folkekirken at love for den alvidendes åsyn at prædike evangeliet – og modarbejde sådanne lærdomme, som strider mod vor kirkes bekendelse. At en biskop ikke både kan fremme muslimsk forkyndelse og modarbejde sådanne lærdomme, som strider mod folkekirkens bekendelse, turde være klart som dagen, så sandt som islam er benægtelsen af den treenige Gud.

Et interview i Kristeligt Dagblad i foråret – 6. april med min biskop Marianne Christiansen løste noget af gåden.

Anledningen til interviewet var, at Marianne Christiansen havde skrevet et åbent brev i Jyske Vestkysten imod et politisk forslag om, at hospitalsansatte ikke må bære religiøse symboler på arbejdet, og på spørgsmålet om, hvorfor biskoppen anser det for sin opgave at forsvare muslimske kvinders ret til at bære tørklæde, svarede hun: ”Som medlem af folkekirken er det min pligt at forsvare den frihed, som folkekirken er født ud af: Grundloven, der sikrer religionsfrihed – for alle.”

Man skulle næsten tro – og man må håbe, – at biskoppen er blevet fejlciteret i avisen, hvilket jo sker, for hun kan da ikke virkelig mene, at det er den grundlovssikrede religionsfrihed, som folkekirken er født ud af?

Når grundlovens paragraf 4 anfører, at den evangelisk-lutherske kirke er den danske folkekirke, så er det en konstatering af et historisk givent forhold: at den evangelisklutherske kirke er det danske folks kirke.

Kirken var der før grundloven; den evangelisk-lutherske kirke har været det danske folks kirke siden reformationen, og den lutherske reformation er ikke en fødsel af en særkirke, men en tilbagevenden til Kirken – til Guds ord, som den sande kirke fødes og næres ved.

For så vidt kan man med god ret sige, at grundloven konstaterer, at den kirke, som lever af Guds ord, er den danske kirke. Og Guds ord er blevet prædikeret i Danmark siden Ansgar.

Den kristne kirke, som grundloven konstaterer, er det danske folks kirke, har tusind år mere på bagen end grundloven, hvorfor man med god ret kan sige til muslimer i Danmark, at kors symbolet har historiens og sædvanens førstefødselsret her i landet frem for tørklædet.

Vore hospitaler og plejehjem er heller ikke, som biskoppen sagde i interviewet, født af "religionen", men af kirkens kloster- og hospitalsvæsen, hvorfor det er gøgeungeagtigt, når moderne fortalere for religionsneutralitet i det offentlige rum vil forbyde sygeplejersker at bære et kors om halsen.

Korsmærket er nu engang en bærende del af dansk historie, hvorfor såvel muslimer som ateister må lære at leve med det i dagligdagen.

Biskoppen kunne jo også have spurgt sig selv, hvorledes det ville have set ud med religionsfriheden her i landet, hvis vi i stedet for reformationen havde fået islamisering. Hvis nu tyrken ikke var blevet slået tilbage i 1529, da han stod ved Wiens porte, kunne det jo være sket.

Så havde biskoppen måske skulle frygte for bombeattentater og overfald, når hun holdt gudstjenester, sådan som de kristne mange steder i Mellemøsten skal.

Men eet er biskoppens manglende sans for historiske forhold. Noget andet og langt alvorligere er den forståelse af hendes eget embedes myndighed, som hendes ord vidner om, når hun siger, at hun som medlem af den folkekirke, der er født af religionsfriheden, har som kald at forsvare denne.

For biskoppens kald er nu engang først og sidst at prædike Kristus.

Følgelig kunne man jo nok af en biskop forvente forståelse for, at hendes biskoppelige myndighed lå i det evangelium, hun er kaldet til at tjene sit stift med, hvorfor den frihed, hun er kaldet til at prædike, er den frihed i Kristus, om hvilken Paulus skriver i Galaterbrevet: "Til den frihed, har Kristus befriet jer. Stå da fast og lad jer ikke atter spænde i trælleåg."

Den frihed i Kristus, der er frelse for ethvert religiøst og ideologisk trælleåg. Den evangeliske frihed, som folkekirken som kristen kirke er født af; hvis forkyndelse Grundloven gudskelov giver en privilegeret plads, men som ingen grundlov dog kan borttage.

Det er den frihed, biskoppen har fået myndighed til at prædike – ikke blot den formelle trosfrihed.

Men nu nøjedes hun med at pege på den sidste som sin opgave, hvorfor hun i sine videre udtalelser afslørede en opfattelse af forholdet mellem kristendom, religion og ideologi, som var nogenlunde lige så reflekteret som Dansk Ateistisk Samfunds, blot med omvendt fortegn.

Hvor ateisterne siger kristendom og islam er af samme art, for de er begge religion, og al religion er farlig, mente biskoppen, at kristendom og islam er af samme art, for de er begge religion, og derfor, i modsætning til ideologi, harmløse.

Biskoppen blev af interviewerens spurgt, om det da ikke var rimeligt nok, at patienter på landets sygehuse blev forskånet for, at blive konfronteret med personalets politiske og ideologiske overbevisning.

Biskoppen svarede da, at der jo er forskel på ideologi og religion. For religion et personligt forhold, mens ideologi har med politik at gøre.

Hvorfor muslimske sygeplejersker så, i modsætning til kristne sygeplejersker, der kan lægge korshalskæden i omklædningsrummet, er nødt til at bære tørklæde under arbejdet, kunne interviewerens med føje have spurgt om.

Men først og fremmest må man spørge om, hvordan en biskop i en evangelisk–luthersk kirke, kan få sig til at tale om religion ligeså overfladisk som en talsmand fra Ateistisk Selskab. Biskoppen må dog kende Luthers forklaring til det første bud i hans Store Katekismus: ”Det dit hjerte hænger ved, det, du stoler på, det er egentlig din Gud. Derfor er meningen med dette bud, at det fordrer hjertets rette tro og fortrøstning, som retter sig mod den rette Gud og holder sig til ham alene.”

Som man kan høre, skelner Luther her mellem religion og kristendom.

Religion – det er hjertets hengivenhed mod det eller den, det gør til sin gud. Men kristendom er forkyndelsen af den sande Gud, Vorherre Jesu Kristi fader, som hjertet er skabt til at hænge ved.

Så vist nok er religion den enkeltes forhold til sin gud – men de størrelser, vi mennesker gør til vores gud og kaster al vores religiøse længsel og hengivenhed på, de er så sandelig mangfoldige. Og de er ikke så sjældent politiske eller ideologiske.

Man kan tænke på kommunisten Rubashov i Arthur Koestlers ”Mørke midt på dagen”. Rubashov, hvis skikkelse er tegnet efter de partitro sovjetkommunister, der under Moskvaprocesserne offentligt bekendte deres synd: at de var klassefjender. ”Partiet tager aldrig fejl”, sagde Rubashov. ’Du og jeg kan gøre fejlgreb men ikke partiet. Partiet, kammerat, er mere end du og jeg og tusind som os. Partiet er legemliggørelsen af den revolutionære ide i historien. Og historien kender hverken til tvivl eller skruler, uimodståeligt og ufejlbarlig strømmer den mod sit mål”

Rubashov ofrer sig selv og sit omdømme på partiets alter. Hvad adskiller da Rubashovs ideologiske overbevisning fra en religion?

Et andet eksempel: Da Denis de Rougemont, som gæsteprofessor i Frankfurt i 1936 havde overværet Hitler tale ved et massemøde og oplevet massesuggestionen her, skrev han i sin dagbog, at dette var ingen ny politik, men det var en ny religion.

I ethvert menneske bor en religiøs længsel efter at kunne stole fuldt og fast på noget, efter at tilbede noget – en gud, en lære, eller om ikke andet, så sin egen viden om at have klarhed over livet og verden.

Den religiøse trang er det faldne menneskes urolige hjerte, som længes efter den skaber, hvis billede vi er skabt i, men som vi er faldet fra. Gud skabte ikke himlen til gæs, siger Luther i "Om den trælbundne vilje", men til det menneske, som han har skabt i sit billede, som bærer Guds stempel i sig og derfor er skabt med længslen efter sandhed, efter evighed. Og den trang vil uden evangeliets modsigelse bygge sine altre for alverdens surrogatguder – guldkalve, Baal, Mammon, staten, føreren, ideologien, udviklingen, min egen ret.

Var det ikke netop det religiøse anlæg i mennesket, som kommunismen og Hitler appellerede til? Og er der ikke god grund til at frygte menneskers religiøse anlæg – for det er såre let at forføre, så det bliver til dæmonisk ondskab?

Så lige så lidt, som religion per se er et harmløst personligt anliggende, sådan som biskoppen mener, lige så lidt bliver det religiøse anlæg inddæmmet blot ved, at vi råber vagt i gevær, når nogen siger ordet "Gud", således som tankeløse ateister mener.

Biskoppen advarede til sidst i interviewet politikere imod at skabe et samfund, hvor vi sætter religiøse symboler og dermed også troende mennesker som sådan under mistanke. Som om det at være troende i sig selv er en kvalitet, der er hævet over kritik og mistillid – uanset, hvad den troende nu tror på.

Af en, der har en vis skoling i religions- og kirkehistorie kunne man jo nok forvente i det mindste en vis sans for, at det har afgørende betydning for den troendes forhold til det verdslige samfunds love, om hans tros hovedperson var en kriger, der modtog åbenbaringer om, hvilken lov alle folkeslag skal adlyde – eller om hovedpersonen er Guds søn, der giver sig selv for syndere.

At der er forskel på symbolikken i det tørklæde, hvis bærers religiøse love med trusler om chikane, ja, dødsstraf forbyder konvertering til f.eks. kristendommen, og så det kors, der viser hen til Jesu kors, fra hvilket han bad for sine forfølgere.

Men nu er biskoppen jo ikke blot en betragende religionsforsker, hun er biskop, forpligtet på at forkynde sandt. Så kan det vel ikke være hende helt fremmed at overveje, hvad det er ved det

urolige menneskehjertes længsel efter sandhed og evighed, der kan forføres til religiøst ideologisk dæmoni?

Det urolige menneskehjerte længes efter sandhed, for sandhed er det eneste bestandige. Sandheden forgår ikke, om så alle mennesker lyver. Det ved det urolige hjerte i sit inderste dyb. Men derfor er det heller ikke ligegyldigt, hvad det urolige hjertes tørst efter sandheden stilles ved.

Når den franske og den russiske revolution åd sine egne børn; ja, når nogle af dem ofrede sig selv for at give partiets sandhed ret, så turde det være, fordi den sandhed, hjerterne stillede deres tørst ved, i grunden var løgn og som sådan skrøbelig, hvorfor enhver tanke om dens falskhed, enhver anfægtelse af dens sandhed måtte kvæles med terror og død.

Jo mere min egen tro på, at jeg har ret, og at min sandhed er vis, anfægtes af virkeligheden, desto mere forbitret må jeg forsvare den, for at dens løgn ikke skal afsløres.

Ophøjes relativismen til sandheden – hvilket jo i grunden er en let anfægtelig selvmodsigelse – så må relativismens sandhed forsvares med udskrigelse af alle, der forkynner, at Sandheden er én, som fundamentalister.

Det er vel sagtens denne moderne religion, vore biskopper har annammet. Derfor er det, de

vægrer sig ved at se, at islam og kristendommen er modsætninger, men kan slå dem sammen i den korrekte pærevælling, der hedder religion.

Derfor vægrer de sig ved at prædike klart og enfoldigt, at Kristus er vejen, sandheden og livet, men formaner kristne om, at de har ikke monopol på sandheden.

Men blev Jesus ikke netop korsfæstet, fordi han er den, som intet menneske har monopol på? Fordi han er sandheden om os, at vi er faldet fra sandheden, at i os bor løgneren? Fordi han er sandheden, som gør os frie ved at tage enhver ret på sandhed fra os og give os sig selv – han som ingen kan have monopol på; han, der som Guds ord end ikke kan bindes af døden?

Jeg ville ønske, at min biskop ville overveje, om ikke ideologier kan være religiøse og religion kan være ideologisk? Og så sandt som de er det urolige hjertes længsel efter sandhed, kan blive dæmoniske, i deres forsvar for den skrøbelige løgn der partout skal være sandhed?

Og, om ikke netop hun som biskop først og fremmest er kaldet til at bruge det åndens sværd, evangeliet, som, fordi det er sandheden, ikke skal og ikke vil forsvares og udbredes med noget sværd, men høres og annammes i frihed? Men som netop vil høres, fordi det er den Sandhed, som det urolige hjerte skal finde hvile ved.

Om biskoppen giver såvel sine stiftsbørn som muslimerne i sit stift stene for brød ved at tale om

religionen i stedet for at skelne mellem kristendommen og islam, så også muslimerne har en mulighed for at høre, at Kristus er sandheden, som vil gøre os frie. Ja, om vi ville have haft trosfrihed, hvis ikke vi først havde hørt om ham, der er sandheden, der gør fri? Fri fra de religiøse ideologiers åg, som frygter deres tilhængeres frie ord og tanker.

Agnete Raahauge